UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct. Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quęst. 1. Quæ plantatio dicatur patris cœlestis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-82999

Visual Library

§.3. Grauiſſimam eam pœnam eſſe, cum malis Paſtoribus oues errantes committuntur, nemo dubitat. Explicuit Auguſt. in c.34. Ezech. ſeu l. de Paſtoribus. *Sed quoniam terret non ſolum cæcum ducentem, ſed & cæcum ſequentem, (neq; enim ait, cadit in foueam ducens, & non cadit ſequens: ſed, cæcus cæcum ducens, ambo in foueam cadunt) admonuit oues, & ait: quæ dicunt, facite: quæ autem faciunt, facere nolite. Cum enim non facitis quæ faciunt mali Paſtores, non vos ipſi paſcunt: cum facitis autē quæ dicunt, ego vos paſco: mea enim dicunt, & non faciunt. Securi, inquiunt, ſequimur Epiſcopos noſtros. Dicunt hoc ſæpè Hæretici, quando veritate maniſeſtiſſima conuincuntur. Nonne oues ſumus? illi de nobis reddent rationem. Reddent planè malam de morte veſtra. De morte ouis malignæ reddet malus Paſtor malam rationem. Numquid ideò viuit ouis, quia aſſignatur pellis ipſius? Increpatur Paſtor, quia neglexit ouem errantem: & propterea in fauces lupi irruit, vt deuoraretur. Quid illi prodeſt, quia affert pellem ſignatam? Paterfamilias vitam ouis inquirit. Sed ecce malus Paſtor attulit pellem: reddit de pelle rationem.* *Mali Paſtores.*

Noſtri verò Hæretici excuſationem non habent, cum per auia & noua errorū duci ſe vident, cum ſuos duces in annos ſingulos viā mutare, alioq; ſe vertere. Nulla enim probabili ratione dicere poterunt: Hic aut ille me Epiſcopus ſeduxit, ſed ille gurges, ille gladiator, ſtigmatias, apoſtata, adulter: nemo enim inſigniū hæreticorum ſine publicis atq; infamibus ſceleribus ab Eccleſiâ deſciuit, vt cauſam reddere nullam poſſint, qui talibus crediderint, & à veteri Apoſtolorū; Martyrū, Patrumq; doctrinâ diſceſſionē fecerint. *Hæretici inexcuſabiles.*

VERSVS 13.

At ille reſpondens ait: Omnis plantatio, quam non plantauit Pater meus cœleſtis, eradicabitur.

QVÆSTIO I.

Quæ plantatio dicatur patris cœleſtis?

§.1. PLantatio eſt doctrina, ſeu homines doctrinâ aliquâ imbuti: Perindè ac ſi dicat aliquis, Religionem aliquam vt ſectā inſtitui, quod vel Deo vocante, & iubente fieri poteſt, vel hominum tantum errore & conatu. Comparari autem plantis arboribuſq; homines, notius eſt, quam vt doceri neceſſe ſit. Iſ. 5. 2. & 60. 21. Ier. 2. 21. Amos 9. 15.

Falſum eſt igitur, quod Bucerus, Caluin. l. 3. Inſt. c. 24. §. 6. alij de prædeſtinatione interpretantur. Hic n. non confertur reprobatio & electio. Nam etſi electio ſit plantatio Dei, non tamē reprobatio eſt ab aliâ manu, quam Dei. Nec illa ipſa eradicabitur. Sed confertur doctrina & lex Dei cum friuolis hominum inuentis, quæ etſi ad tempus auctoritatem obtinent, poſteà tamē pereunt. Contra Caluinū & recentiores ſtat ipſe Zuinglius, qui de legibus & doctrinâ interpretatur. *Plantatio non eſt electio.*

§.2. Apud Hieronymum Manichæorum ſoboles hunc locum obiectat Catholicis, vt duas naturas eſſe probaret. Vnam à Deo bono patre Chriſti: alteram à Deo Prophetarum ſeuero & malo principio. Imò ex hoc loco legem repudiabant. Eam enim plantationē eſſe aſſerebant. Sed eſſe Hæreticos interpretatur Hieronym. in c. 5. Iſa. *Quod autem ædificatio & agricultura referatur ad intelligentiā ſpiritualem, etiam alio loco Paulus Apoſtolus docet:* Fundatos & radicatos in charitate credētes eſſe conteſtans. Vnde & Eccleſiaſtes: Non ſolùm ſibi ædificauit domos: ſed plantauit vineas, & fecit hortos & pomaria: & inſtituit omnes arbores pomiferas, exſtruxitq; piſcinas vt irrigaret ſaltū. Porro Hæretici imaginem tantum habentes vmbramq; virtutum, & non ipſam veritatem, abſque fructu operum, verborum folia pollicentur. De quorū arboribus dicit Dominus: Omnis plantatio, quam non plantauit pater meus cœleſtis, eradicabitur. De vineâ enim Sodomorū vinea eorum, & propago eorū de Gemorra: Vuæ eorū vua fellis, & botrus amaritudinis eis: furor draconū vinum eorum, & furor aſpidum inſanabilis, quā non plantaſſet pater cœleſtis. Verū præſtat audire eâ de S. Chryſoſt. τοῦτο περὶ τοῦ νόμου φασὶν εἰρῆσθαι οἱ τὰ τῶν μανιχαίων νοσοῦντες. *Hoc de lege dictum eſſe aiunt, qui Manichæorum morbo laborant:* quos ille ſic confutat. ἀλλ' ἐπιστομίζει τὰ ἔμπροσθεν εἰρημένα αὐτούς. εἰ γὰρ περὶ τοῦ νόμου ἔλεγε, πῶς ἀνωτέρω ἀπολογεῖται ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ μάχεται λέγων. διὰ τί παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; πῶς δὲ τὸν προφήτην εἰσάγει εἰς μέσον μέγοντα. ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, καὶ τὰ ἑξῆς; ἀλλὰ περὶ αὐτῶν, ἐκείνων καὶ τῶν παραδόσεων αὐτῶν ταῦτά φησιν. εἰ γὰρ ὁ θεὸς εἶπε τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, πῶς οὐκ ἔστι φυτεία θεοῦ τὸ παρὰ θεοῦ εἰρημένον; καὶ τὸ ἑξῆς δὲ δείκνυσιν, ὅτι περὶ αὐτῶν εἴρηται καὶ τῶν παραδόσεων αὐτῶν. ἐπήγαγε γ' οὖν. ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν. εἰ δὲ περὶ τοῦ νόμου ἔλεγε τοῦτο, εἶπεν ἄν, ὁ δηγός ἐστι τυφλὸς τυφλῶν. *Sed ea, quæ præceſſerunt, ora ipſorū penitus obſtruunt. Nam ſi de lege hoc dictum eſt, quo modo ſuperius acerrimè pro lege ipſa pugnabat, dicens: Quare mandatū Dei propter obſeruandas traditiones veſtras tranſgredimini? Quo modo etiā Prophetam induxit dicentē, populus iſte labiis me honorat, &c. Non igitur de lege, ſed de illis ipſis, ac de traditionibus illorū hæc diſputat. Prætereà ſi à Deo dictum eſt: Honora patrem tuum & matrem tuam: quomodo non eſt plantatum à Deo, quod dictum à Deo eſt? à ſequentibus autem etiam patet, non de lege, ſed de ipſis & traditionibus dictum eſſe. Quippe cum ſubiunxerit, duces ſunt cæci cæcorum: ita legem ab omni accuſatione vindicauit, & ad illos omnem culpam traiecit. Quod ſi de lege illud dictum eſſet, dixiſſet vtique, dux eſt cæcus cæcorum.* *Refutantur Manichæi.*

VERSVS 15.

Reſpondens autem Petrus dixit ei: Ediſſere nobis parabolam iſtam.

QVÆSTIO I.

Cur Parabolam vocat Petrus?

§.1. SYrus vocat parabolam מלתא *maltha*, à מתל *mathal*, quod parabolicè loqui ſignificat. Petrus igitur cū offenſos videret Iudæos, eò quod Chriſtus ciborum delectum tollere videretur: cum nec legē ab eo abrogari putaret, nec falſum tamē eſſe, quod ex ore veritatis audiebat, ſuſpicari poſſet, ſermonē parabolicum eſſe interpretatur, ideò parabolæ expoſitionem poſtulat. Ita Hieron. & Euthymius recte exponunt, minus commode Theopylactus, qui ignorantiā ſimulaſſe putat, cum, vt eſt in Marco, omnium fuerit illa dubitatio, & Chriſtus obijciat, adhuc illos ſine intellectu eſſe, v. 16. ἀκμὴν καὶ, &c. hoc eſt, κατ' ἀκμὴν ταύτην, *ad hoc vſq; momentum*. Propriè ſe locutum oſtendit, nō parabolicè. Multa autē iam Paulo in parabolis dixerat, vt notauit Remigius & Abulenſis, vt occaſio fuerit, etiā hic de parabolis ſuſpicandi. Culpabilem tamē & Hieronymus & Beda oſtendunt, quod tam claram ſententiam, rationi adeo conſentaneam nondū intelligeret. Petrum quæſiſſe omnium nomine exiſtimat Abulenſis, alij apud Marcum, qui diſcipulos interrogaſſe refert, putant eſſe Synecdochen numerorum, omnibus enim tribui, quod ſolus Petrus fecit. Prior ſententia vera eſt; Chriſtus enim non vnum Petrum, ſed cæteros etiam reprehendit, quod ſine intellectu eſſent, quæ reprehenſio ex imperita quæſtione orta eſt. Hic autem non agebatur de delectu ciborum conſtituto lege: ſed de illis cærimonijs, de quibus nec Deus, nec Eccleſiæ Magiſtratus quicquam conſtituerat. *Parabolam cur vocet.*